

Ladislav Babić

Ljudi ili podanici?

Kada je lansiran „*Early Bird*“, prvi komercijalni telekomunikacioni satelit, svi smo to dočekali s ushićenjem – tog trenutka svijet se počeo pretvarati od planete nepojmljivih dimenzija za prosječnog čovjeka, koju su tek poneki entuzijasti imali hrabrosti oploviti ili obići, u globalno selo. U selu se svi poznaju, svatko sve zna o svakome, malobrojni su sukobi suseljana, gotovo bismo rekli kako vladaju božji mir i harmonija. „*Rana ptica*“, što je prijevod imena spomenutog sputnjika, je bila obećanje kako će i svijet, njegovi stanovnici – čovječanstvo – evoluirati u tom smjeru. Danas oko Zemlje, poput rojeva pčela - a za razliku od njih sasvim bezglasno, tako da ih lako smetnemo s uma - zuji sijaset satelita koji nam omogućavaju međusobnu komunikaciju u tren oka. Televizijske, telefonske, teleks, internetske i tko zna koje još veze, kao da su konačno objedinile čovječanstvo u utopiju sanjanu generacijama naših predaka, stoljećima i tisućljećima. Na prvi pogled. Već drugi pogled na sadržaje svih tih medijskih transmitera, ukazao bi kako li smo se grdno prevarili. Harmonija i nadalje postoji tek u umovima beznadnih, idealističkih naivčina. Kada je *Gagarin* - prvi od nas - odozgo, s par stotina kilometara visine imao privilegiju baciti pogled na svoje suzemljane puzeće po površini smaragdne obline imenom Zemlja, doživjesmo smo ga kao rođenog brata ne pitajući za njegovu rasu, nacionalnost, vjeru ili politička ubjeđenja.

No od onda, taj brat je rastao i rastao i rastao, dok nije porastao do *Velikog brata* koji se drznuo ne samo povremeno nas pogledavati bacajući pogled na dolje, sanjareći o vrsti iz koje i sam potiče, već konstatno fiksiranog pogleda kojega niti svijesni nismo, slušati, gledati, bilježiti i analizirati naše najintimnije trenutke – za stolom, krevetom, u prijateljskom razgovoru, svađama ili izljevima ljubavi. Njemu ništa ne promiče, za razliku od nas kojima je isprva izbjeglo kako smo dobili pastira, nadglednika ljudskog stada, gotovo bismo rekli kao ovaploćenje biblijske metafore. Pod stalnom smo prismotrom, u našu korist – kažu nam - jer opasnost prijeti odasvud. Sateliti, bespilotne letjelice, prisluškivanje telefonskih razgovora, kontrola elektronske pošte,..., elektronika biva sve prisutnija i kod stanovnika nerazvijenijih zemalja. Sprave za koje smo mislili da će nam olakšati život (što one u svakom slučaju i čine, no to je tek onaj dio priče na koji nam se namjerno usmjerava pažnja), postale su naši “čuvari” koji o nama znaju više no mi o njima i onima koji su nadglednici naših nadglednika. Zahvati li nas opsesija sveprisutnošću našom voljom nepripušćenih nadglednika u najsitnije tajne naših života, nelagoda koje se namjeravamo riješiti odbacivanjem svih mogućih elektronskih i električnih pomagala (otkud znamo da nas ne prisluškuje toster dok razgovaramo sa ukućanima prilikom prženja kruha, šporet dok pečemo kajganu ili veš mašina pri pranju prljavih gaća?) – bit će to jalova posla. Sve što izgovorimo, naši “čuvari” mogu doznati proučavanjem vibracija prozorskih stakala i na sijaset egzotičnih načina, ma riješili se mi i zadnjeg komada blagodati suvremene elektronike. A u krajnjem slučaju, tu je naš susjed – špija, ljudskog obličja i sadržaja, koji će uskočiti kad elektronika zakaže.

A od čega nas to čuvaju? Što žele saznati? Od čega, kojih to stvorova smo ugroženi te nas moraju svake sekunde i njenih djelića nadgledati, kako bi nas spasili ugroze? Koja to svemirska civilizacija stremi zbrisati nas sa lica ove prelijepe špekule Sunčevog sistema? Pa se polako, nekako nevoljko, kao da misli prisilno difundiraju iz podsvijesti u prozračnije zone našeg centralnog procesora - formalno još uvijek moćnijeg i od najsavršenijeg superkompjuteru – prisjetiš zbivanja koja nisi, u naivnosti svojoj, na vrijeme protumačio kao prijatnu civilizaciji. I zaista, pa zaista, kako to do sada nismo vidjeli, zar nije to tako očigledno, toliko jednostavno da je upravo stoga izbjeglo našoj pažnji – *Oni* nas

zaista žele istrijebiti! Južnoameričke Inke, američki Indijanci, australski Aboridžini, amazonska plemena,... - narodi svedeni na pokazne primjerke u planetarnom zoološkom vrtu; Židovi jedva izbjegli da ni to ne budu, Romi potencijalno žigosani kao naredni primjerci ovog ZOO-a,... - kako li smo sve to propustiti registrirati kao nepobitni dokaz prijetnji našoj civilizaciji? Zaista, zaista – kažem vam – treba nas nadgledati, jer čini se da sami siječemo granu na kojoj sjedimo, kopamo jamu pod sobom, isisavamo zrak koji udišemo, trujemo hranu koju jedemo, vodu koju pijemo, tlo na kojem obitavamo... Samo što za nadglednika, zaštitara koji nas “u našem interesu” navodno štiti od nas samih, nikada nisi siguran promatra li nas kako bi otklonio opasnosti koje se nadviše nad čovječanstvo, ili samo pažljivo izabire među nama slijedeće pripadnike planetarnog ZOO-a, egzotične pripadnike budućih istrijebljenih naroda. Tko li vrši ta zlodjela, koliko je teško toliko i lako identificirati. Nisu to samo Ameri, Španjolci, Australci ili Brazilci – ponekad je potrebno zaviriti i u vlastito dvorište. Od predratne židovske populacije Hrvatske ostalo je svega par stotina “primjeraka”; skoro trinaest posto hrvatskih Srba svelo se nakon posljednjeg rata na jedva trećinu te brojke, a i ona prethodna je već ranije bila reducirana. I dok polako trijebimo drukčije i drugačije, iznova se uvijek zaklinjemo u nužnost suživota, a on se sve više pretvara u (su)život sa samim sobom, sterilno čistom nacijom koju iznova još uvijek treba dodatno sterilizirati dok i sami ne iščeznemo uslijed djelovanja svih mogućih sterilizatora, svih mogućih nacija.

Da, zaista nas treba nadgledati, kao malu djecu u vrtićima, kao populaciju bijesnih lisica koja širi zarazu s jednih na druge a potom i na nas, kao pandemiju koja prijeto zbrisati “samo” pola čovječanstva dajući nama priliku da isto učinimo sa preostalim. A u nedostatku staro i novozavjetnog Boga koji nas je smetnuo s uma pošavši svojim putem, pametnijim poslovima se baveći od nadgledanja namnožene neodgovorne djece iz raja izgnanih praroditelja, iznova se rađa staro, još uvijek neodgovoreno pitanje: a tko nadgleda naše (trenutne) nadgledatelje? *Edward Snowden, Julian Assange, Bradley Manning,...*, ozbiljno su shvatili Orwellova upozorenja, ali kao što jedna lasta ne čini proljeće tako ni nekoliko samožrtvujućih entuzijasta koje poput Isusa razapinjemo na križ pravosudnog sistema kad nam saopće istinu, ne može rastjerati gustu mrežu kojom vladajuće elite nadziru svoje podanike.

Želimo li biti slobodni ljudi ili poslušni podanici kojima poput dresiranih pasa upravljaju njihovi gospodari, svatko je u prilici da sam sebe upita. I preuzme nadzor u svoje ruke nad vlastitim životom, prepuštajući drugima da to isto učine sa svojim, što – dakako – bez samoorganiziranja takomislećih nije moguće očekivati. U tom času, prestat će potreba za globalnim nadzorom najvećeg neprijatelja ljudskog roda – čovjeka!

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>